

בסייעתא דשמיא

שיעורים בליקוטי הלכות

שנאמרו בס"ד ע"י

הרה"ח ר' ניסן דוד שליט"א

לקוטי הלכות חלק א' דף נז

הלכות תפילין הלכה ג'

מכון

הליכות נועם

tateziser@gmail.com

נכתב לפני עריכה

**ניתן להאזין לשיעורים
במס' טלפון מיוחד
לשיעורי הרב שליט"א
במס' 03-617116**

**לשמיעה, והורדה,
וכן להורדת הקונטרס
באתר בעטלער
betler.org**

הלכות תפילין הלכה ד':

הצדיקים מלמדים אותנו לשמוח עם המצוה בעצמה

((על-פי המאמר "בְּחֻצְרוֹת וְקוֹל שׁוֹפֵר" בְּסֵפֶר לְקוּטֵי מוהר"ן הָרֵאשׁוֹן (בְּסִי-
מֵן ה'), עֵינַי שָׁם כָּל הַמֵּאמֵר בְּלוֹ, כִּי חַיֵּב כָּל אָדָם לֹאמֹר בְּשִׁבְלֵי נִבְרָא הָעוֹלָם
וְכוּ' (סְנֵהרִין לו) עִיֶקֶר הָאָדָם שִׂידַע שֶׁהִשִּׁי"ת בְּרָא אֶת הָעוֹלָם בְּשִׁבְלֵוֹ, וְצָרִיךְ
לְשׁוּב בְּתִשׁוּבָה וְלִקְיָיִם תּוֹרָה וּמִצְוֹת לְהַרִים כָּל הַבְּרִיאָה, וְאֵיךְ יוֹדְעִין בֵּין קוֹדֵם
גָּזַר דִּין לְאַחַר גָּזַר דִּין עַל-יְדֵי הַמִּצְוֹת שֶׁאֵנּוּ עוֹשִׂין בְּשִׂמְחָה לְכַאוֹ הוּא שִׂיךְ
לְצַדִּיקִים, אֲךְ כֻּלָּל הָעֲנִין שֶׁכָּל אֶחָד צָרִיךְ לְעִבּוֹד אֶת ה' לְפִי עֲנִינוּ, יֵשׁ כַּמָּה
מִצְבִּים, לְפַעֲמִים הוּא בַח' קוֹדֵם גָּזַר דִּין שְׂזוּכָה לְקִיָּים תּוֹרָה וּמִצְוֹת כְּרֹאוּי,
וְיֵשׁ בַח' לְאַחַר גָּזַר דִּין שִׁישׁ לוֹ הִרְבָּה מִנִּיעוֹת, כַּמַּעַט לֹא יִכּוֹל לְלַמּוֹד, אוֹ
שֶׁכֵּן לֹמֵד, וּמִסּוּבֵךְ עִם כְּבוֹד וְגֹאוּה, צָרִיךְ לְבַטֵּל הַדִּין, וְלַחְזוֹר לְבַח' בְּשִׁבְלֵי
נִבְרָא הָעוֹלָם, וְהוּא ע"י שְׁעוֹשָׂה מִצְוָה בְּשִׂמְחָה גְדוֹלָה מֵאֵד וְדוֹקָא כְּשֶׁעוֹשִׂין
אוֹתָן בְּשִׂמְחָה גְדוֹלָה כָּל כַּף עַד שֶׁאֵין רוֹצִין שׁוּם שְׂכָר עוֹלָם הֵבֵא בְּשִׁבְלֵם,
אֲלֵא הוּא רוֹצֵה שִׁיזְמִין לוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִצְוָה אַחֲרֵת בְּשִׂכָר מִצְוָה זֹאת,
בְּבַחֲנֵית (אֲבוֹת פָּרָק ד') שֶׁשִּׁכָר מִצְוָה מִצְוָה, כִּי הוּא נִהְנֶה מִהַמִּצְוָה בְּעֲצָמָה וְזֶהוּ
הַחֲלוּק שֶׁבֵּין נְבוֹאָת מִשָּׁה רַבְּנֵנוּ לְבֵין נְבוֹאָת שְׂאָר נְבִיאִים וְכוּ', כִּי זֶה שְׁעוֹשָׂה
הַמִּצְוָה בְּשִׁבְלֵי עוֹלָם הֵבֵא הוּא בְּבַחֲנֵית נְבִיא בְּאֶסְפֶּקְלָרִיא שְׂאִינָה מְאִירָה וְכוּ',
אֲבָל זֶה שְׁעוֹשָׂה הַמִּצְוָה בְּשִׂמְחָה מִהַמִּצְוָה בְּעֲצָמָה, שְׂאִינוּ רוֹצֵה בְּשׁוּם שְׂכָר
עוֹלָם הֵבֵא, רַק שְׁעוֹלָם הֵבֵא שְׁלוֹ בְּהַמִּצְוָה בְּעֲצָמָה, זֶה בַחֲנֵית אֶסְפֶּקְלָרִיא
הַמְּאִירָה וְכוּ', וְזֶה בַחֲנֵית (דְּבָרִים כד) בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן שְׂכָרוֹ, שִׁיֵּהָ שְׂכָרוֹ מִהַמִּצְוֹת
בְּעֲצָמָן וְכוּ' וְזֶהוּ (מְכִילֵתָא), זְכָרְהוּ מֵאַחַד בְּשִׁבְתָּ, הִינּוּ שִׂמְחָת וְתַעֲנוּג עוֹלָם הֵבֵא,
שְׁהוּא בַחֲנֵית שִׁבְתָּ, יִרְגִישׁ בְּשִׁשֶּׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, שְׁהֵם בַחֲנֵית מַעֲשֶׂה הַמִּצְוֹת
שְׁבָהֵם נִבְרָאוּ עוֹלָם שָׁנָה נֶפֶשׁ וְכוּ'

זֶהוּ נְקוּדַת הַשִּׂמְחָה שֶׁהַצַּדִּיקִים מְלַמְּדִים אוֹתָנוּ לֹא לְקִיָּים כְּדִי לְקַבֵּל שְׂכָר,
אֲלֵא שְׂכָר מִצְוָה מִצְוָה, הוּא בַח' אֶסְפֶּקְלָרִיא הַמְּאִירָה שֶׁמִּשָּׁה רַבְּנֵנוּ מְאִיר לָנוּ,
בְּלִי בִיטוּל אֵין לְאָדָם אֶת הַהֲתַעֲוֵרוֹת הַזֹּאת, הוּא רוֹצֵה אִיזָה שְׂכָר, וְזֶהוּ יֶסוּד
הַמֵּאמֵר הַזֶּה, שֶׁבְּכָרִי לְהַכִּנֵּס לְאִמּוֹנָה וְלַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ בִּיּוֹתֵר לְהַשִּׁי"ת צָרִיךְ
בַח' אֶסְפֶּקְל' הַמְּאִירָה, שְׁחוֹשֵׁב שִׁישׁ לִי כִּבֵּר אֶת הַשְּׂכָר עַכְשָׁיו, אֵין שִׂמְחָה
כְּמוֹ שִׂמְחָה הַזֹּאת.

עַקְמוּמִיּוֹת שֶׁבְּלֵב מִתְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם, וְצָרִיךְ לִישְׂרוֹ ע"י רַעְמִים

וְעַקֵּר הַשִּׂמְחָה הוּא בְּלֵב, וְאֵי אֶפְשָׁר לְלֵב לְשִׂמּוֹחַ אֲלֵא עַד שֶׁיִּסָּר עַקְמוּמִיּוֹת
שֶׁבְּלֵבוֹ שִׁיֵּהָ לוֹ יִשְׁרוֹת לֵב, וְאֵז יִזְכֶּה לְשִׂמְחָה, כְּמוֹ שְׁכַתוּב (תְּהִלִּים צז), "וְלִישְׂרֵי
בְּשִׂמְחָה". וְעַקְמוּמִיּוֹת שֶׁבְּלֵב מִפְּשִׁיטִין עַל-יְדֵי רַעְמִים, כְּמוֹ שְׂאֵמְרוּ רַבּוֹתֵי-
נוּ זְכָרוֹנָם לְבָרְכָה (בְּרִכּוֹת נט), לֹא נִבְרָאוּ רַעְמִים אֲלֵא לְפִשְׁט עַקְמוּמִיּוֹת שֶׁבְּלֵב

וְרַעְמִים הוּא בְּחִינַת קוֹל שְׂאֵדָם מוֹצִיא בְּכַח בְּתַפְלָתוֹ, וּמִזֶּה נַעֲשֶׂה רַעְמִים, כִּי אֵיטָא בְּזֵהָר (פְּנִימָה רְלוּהּ), כַּד נִפְיֵק הָאִי קָלָא וְאֵעֵרָא בַּעֲבֵי מְטָרָא אֲשֶׁתַּמַּע קָלָא לְבְרִייתָא וְדָא אֵינּוֹן רַעְמִים וְעֵקֶר הָרַעְמִים הֵם מְגַבּוּרוֹת, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (אִיּוֹב כו), "וְרַעַם גְּבוּרוֹתָיו מִי יִתְבּוֹנֵן" וְהַגְּבוּרוֹת הֵם בְּחִינַת כַּח וְגְבוּרָה שְׂאֵדָם מוֹצִיא הַקּוֹל בְּכַח גְּדוֹל,

רבינו במאמר זה מלמד איך לבנות את השמחה הזאת, לשמוח עם השי"ת על שזכה לקיים מצוה כרצונו, המניעה לשמחה הוא עקמומיות שבלב, שרוצה דבר ומתעקש על דבר, או שנכנס לו גאווה, הלב מעוקם, ואין יכול לשמוח, לכן צריך ליישר הלב, בחי' לישרי לב שמחה, כי עקמומיות הזאת היא נקודה שמתחדש בכל יום כמה פעמים באדם.

ולזה צריך רעמים שהוא הקול שאדם מוציא בכח בתפילתו, כמ"ש בזה"ק כד קלא נפיק אשתמע קלא לברייתא, שזהו בחי' קול השופר שע"י המצוה שאדם עושה נעשה בחי' הולדת המוחין שהוא ענין רעמים. ר' נתן מבאר ענינין הרעמים היינו שנולד באדם מציאות חדשה שמטהרת את העקמומיות שבלב, שהוא בחי' גבורה, רעם גבורותיו.

וְהַקּוֹל הַזֶּה פּוֹגֵעַ בַּעֲבֵי מְטָרָא, בַּפְּשׁוּטוֹת הַכּוֹנֵה שְׂאֵדָם מִתְפַּלֵּל בַּקּוֹל בְּכַח, זֶה מַכָּה בְּרָאשׁוֹ, וְשׁוֹכַח מִכָּל הַדְּרָגוֹת שֵׁישׁ בְּבֵית, וְכֵן פּוֹגֵעַ לַמַּעֲלָה בַּעֲבֵי מְטָרָא, וְנִמְשָׁכִים הַמוֹחִין הֵינּוּ בְּחִינַת מַחֲזִין שְׂמֻשָּׁם יוֹרְדִין טַפִּין טַפִּין, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב בְּזֵהָר (שם), בְּאֵר מֵיִם חַיִּים וְנוֹזְלִים מִן לְבָנוֹן מִן לְבֹנָא דְמוֹחָא וּבְשִׁפּוּגַע בַּעֲבֵי מְטָרָא אֲזִי אֲשֶׁתַּמַּע קָלָא לְבְרִייתָא, הֵינּוּ בְּחִינַת רַעְמִים וְכוּ' וְזֶה בְּחִינַת קוֹל מְעוֹרָר הַכּוֹנֵה, וְזֶהוּ בְּחִינַת קוֹל הַשּׁוֹפָר, דָּא שׁוֹפֵר שֶׁל אֵיל, אֵילוֹ שֶׁל יִצְחָק, בְּחִינַת וְרַעַם גְּבוּרוֹתָיו וְזֶהוּ (תְּהִלִּים פט), "אֲשֶׁרִי הָעָם יוֹדְעֵי תְרוּעָה וְכוּ'", שִׁפְגַע הַקּוֹל בְּמַח, בְּחִינַת עֲבֵי מְטָרָא וְכוּ'.

עצה ישרה איך ליישר הלב ולצאת מקטנות

כי ענין השופר הוא הולדת המוחין, כשאין לאדם שמחה, כי היראה נפלה, הוא לא יכול לעשות ברכה ולראות שהמלך יושב כאן ושומע אותי, לא יכול לקיים שוית, ולכן רחוק מיראה ושעבוד קבלת עול מלכות שמים עם חיות ששמחה, כי כל פעם שאדם לא יכול לומר תבות התפילה, אזי צריך לומר די-בור אחד בכה, עוד דיבור בכה, כל אחד מהם הוא כמו אבנים שחקו מים, עד שנתיישר הלב, וזהו עיקר עבודת האדם כשהוא בקטנות, בלילה, בחצות, מתי שלא יהיה, יאמר ברכה בכה, או פרק תהלים בכה, עי"ז מעורר בחינת רעמים.

אבל צריך לפנות את המוחין מחכמות חצוניות כי קודם לפני שמקיימים איזה

תורה ותפילה, צריך לשוב בתשובה, לפנות המוחין מחכמות חיצוניות, כאילו הוא רופא, חכם, ויש לו עצות שונות, בפרט שמסתכלים בחדשות, זה ממש חכמות חיצוניות נוראות, וממחשבות זרות מחמץ תאוות והרהורים שמחמץ את המח באיזה תאוה, נכון שצריך להיות בעוה"ז בכל מה שצריך להיות, באכילה שינה ומשא ומתן, נכנסים ויוצאים, לא מחמיצים, לא מאבדים את החיות. אך כשנכנס לחשוב קצת יותר מזה, נעשה חמץ. ונופל ליראה רעה.

שלא יחמץ את חכמתו בחכמות חיצוניות ובתאוות פרי וכו', גם ישמר יראתו וכו' וזהו (שפת נוי), ירד גבריאל ונעץ קנה פים וכו' היינו שננעץ לו בראש יראה נפולה כמו קנה נעוץ, ולא יודע מה לעשות, אזי עבודתו לגעור, לשבור אותו בח' מצה, מצותא. ועקר לשמר מחו שלא יחמץ וזהו (תהלים סח), "גער חית קנה" כדאיתא בזהר (פנחס רנא), קנה חית תשבר ותעשה ממנה הא, ותעשה מחמץ מצה, הינו שלא תחמץ חכמתך וזהו, 'גער' לשון מריבה, דצדיקיא עבדין מצותא וכו', הינו כשתשמר את חכמתך שלא יכנס בו חכמות חיצוניות, שלא תהרהר בהרהורים רעים, שהם בחינת קנה דסטרא אחרא פנגד קנה חכמה, קנה בינה דקדושה, על-ידי זה תנצל מחמץ שהוא סטרא דמותא וכו'. כי יש צדיקים שמרפאים אותנו, מיישרים את הנפש ומיישבים הקושיות, ובדיוק על אלו הצדיקים יש קושיות, כאילו שאין קושיות במקומות האחרים כי שם הכל 'מנהגים' ולא שואלים קושיות, אך על האמת מרשים לעצמם לשאול קושיות. הצדיקים עושים שיהיה מחלוקת. כי זה מציאות כשאין אדם ראוי אינו יכול לזכות.

כל הקושיות שיש על הצדיק הוא רק לעורר האדם שישוב באמת

ותאמין שכל מצותא ומריבה שיש בין הצדיקים השלמים אין זה אלא פרי שיגרשו סטרין אחרנין וזה פרוש (משלי טו), "אזן שומעת תוכחת חיים בקרב חכמים תלין", לשון תלונה ומריבה. כשאתה שומע מריבות שבין הצדיקים, תדע שזה משמיעין אותך תוכחה על שפגמת בטפי מוחך, שעל זה נאמר (שם ב), "כל באיה לא ישובון ולא ישיגו ארחות חיים" שאתה דבוק בסטרא דמותא בחינת חמץ וכו', ובודאי אם לא היה נפגם מוחך לא היה נשמע לך מריבות שבין הצדיקים, ואין המריבה אלא בשבילך פרי שתשוב ממנות לחיים, מחמץ למצה וכו', עין שם כל זה היטב

כי ע"י תיקון הברית יש לאדם חשק דקדושה, וכן רוצה לשמוע דברי הצדיק וזהו עיקר בחירה ונסיון של האדם, כי קלקול המח הוא נפילת אהבה ויראה, כשזה התקלקל, הוא מתנסה בזה שיהיה לו קושיות על הצדיק, כשיעמוד בנסיון, יזכה לחזור להתרוב בסטרא דחיים. ואז אינו עושה עסק מהקושיות, כי הקושיות באו רק לעורר אותו כדי שישוב.

וזהו עצם סוד הרעמים, שמעורר את המח, מה לי לשאול קושיות, הרי יש פה אחד שבא לעזור לי להכניס אותי בעבודת ה', אין שום קושיות כלל, כולם בשלום ושלוח עם הצדיק האמת, יש רק ענין בנייני קהילות כל דבר בעיתו ובזמנו שום דבר לא מכסה על אור הצדיק

וְתַדַּע שְׂצָרִיךְ לְשִׁתֵּף הַגְּבוּרוֹת בְּחֶסֶדִים שְׂמַאלָא בְּיַמֵּינָא וְכוּ', היראה מביאה שמחה והאהבה הוא נקודת ההתגלות של השמחה אִיהוּ בְּזַקִּיפוּ וְאַנְן בְּשְׂפוּלֵי, זֶה בְּחִינַת יִשְׁמַח ה' בְּמַעֲשָׂיו יִשְׂרָאֵל בְּעֵשְׂיוֹ, וְכוּ', עֵינַן שָׁם כֹּל זֶה הֵיטֵב (וְכַבֵּר שְׂמַעְתִּי בְּפִרוּשׁ מִפִּי רַבְּנוּ ז"ל שְׁזֵה הַמַּאֲמָר עִם כַּמָּה מַאֲמָרִים הַסְּמוּכִים שְׁנֵאֲמָרוּ בְּאוֹתָן הַזְּמַנִּים כֻּלָּם מְדַבְּרִים מִסּוּד בְּנוֹת תְּפִלִּין, עַל-כֵּן חֻזְבָּה עֲלֵינוּ לְחַתֵּר וּלְבַקֵּשׁ לְמַצָּא בּוֹ אִיזָה רְמִזִּים מִבְּחִינַת תְּפִלִּין, וְה' הַטּוֹב יִרְחַם לְהַאֲיר עֵינֵינוּ בְּתוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה וְיַצִּילֵנוּ מִשְׂגִּיאוֹת וְיִשִּׁים בְּלִבֵּנוּ דְבָרֵי אֱמֶת):

ר' נתן מקדים ויודע שרבינו כיוון היטב לסוד התפילין, ויש לנו ללמוד מזה איך להניח תפילין. בפרט כי רבינו אמר את המאמר הזה על תפילין.

השמחה של תפילין הוא התענוג במצוה בעצמה

(ב) כִּי תִפְלִין הֵם בְּבְחִינַת רַעְמִים, בְּחִינַת תְּקוּן הַמּוֹחִין וְכוּ', הנחת תפילין הוא הענין הזה לדעת מה קודם גז"ד מה לאחר גז"ד, לעבור את המחסום הזה, את המניעות בעבודת ה', ולקבל מוחין חדשים בכל יום, אע"פ שזה ימות החול, התפילין מאירים עלינו קדשות הרעמים האלה, שמבטל עקמימות הלב בקושיות ובלבולים שְׁעַל-יָדֵי זֶה נִפְשָׁט עֲקָמִימוֹת שְׁבַלְבָב וְזוֹכִינַן לְשִׂמְחָה גְּוַ"ל. וְזֶה בְּחִינַת הַשְּׂמֵחָה שֶׁל תְּפִלִּין, כְּמוֹ שְׂאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנִים לְבִרְכָה (בְּרַי-כוֹת לה), רַבָּה הָיָה חֲדֵי כוֹלָה יוֹמָא, אָמַר, תְּפִלִּין קָא מִנְחָנָא כִּי תִפְלִין הֵם בְּבְחִינַת מְחָה בְּנִ"ל, כִּי הַשְּׂמֵחָה מִתְגַּלָּה כְּמוֹ רַעַם, הַרְעַם הַזֶּה מֵיִשָּׁר אֶת הַלֵּב וּמִ-תַּחִל לְהִיּוֹת בַּשְּׂמֵחָה מִמְצוּה, שֵׁישׁ לוֹ אֶת כָּל הָעוֹלָם הַבֵּא וְכָל הָעוֹלָם כּוֹלוֹ מִהַמְצוּה הַזֹּאת, הוּא מִרְגִּישׁ עֲכָשָׁיו אֶת הַתְּעֵנוּג וְהַגְּדוּלָה שֶׁל הַשִּׁי"ת, כְּמוֹ צְדִיקִים וְחֹסִידִים שְׂרוֹקְדִים כָּל הַיּוֹם כּוֹלוֹ כְּמוֹ יוֹם טוֹב, כִּכָּה מְנִיחִים תְּפִלִּין.

עַל-כֵּן הֵם בְּנִגְדַת הַלֵּב, שֶׁל יָד הוּא כְּנִגְדַת הַלֵּב בְּחִינַת (שִׁיר הַשִּׁירִים ח') שִׁימְנֵי בְּחוֹ-ם עַל לְבָבְךָ וְכוּ' כְּדִי לְפַשֵּׁט עֲקָמִימוֹת שְׁבַלְבָב, כְּדִי לְזַכּוֹת לְשִׂמְחָה בְּחִינַת וְלִי-שְׂרֵי לֵב שְׂמֵחָה בְּנִ"ל, כְּנִגְדַת הַלֵּב כְּדִי לְהוֹצִיא מֵהַלֵּב אֶת הָעֲקָמוֹמוֹת וְלִהְיוֹת שֵׁם מוֹחַ שֶׁל קְדוּשָׁה וְשִׂמְחָה, כִּי הַתְּפִלִּין הֵם בְּבְחִינַת רַעְמִים, בְּחִינַת כְּדִי לְפַשֵּׁט הָאֵי קָלָא וְאֵעֲרָא בְּעֵבִי מְטָרָא כְּדִין אֲשֶׁתְּמַע קָלָא לְבִרְיָתָא וְדָא אֵינוֹן רַעְמִים וְכוּ', כִּי הַתְּפִלִּין מוֹלִיד רַעַם שֶׁל יִרְאָה כְּדִי לְפַשֵּׁט הַלֵּב מִעֲקָמוֹמוֹת וְיִהְיֶה שֵׁם שִׂמְחָה. כִּי עֲקָר הַתְּפִלִּין נַעֲשִׂין עַל-יָדֵי הַתּוֹרָה שְׂעוֹסְקִין בְּלִילָה, דְּהֵינּוּ עַל-יָדֵי שְׂקָמִים בְּחִצּוֹת לִילָה וְעוֹסְקִים בְּתוֹרָה וְכוּ', כְּמוֹבָא בְּפִתְבִּים שֶׁהַכֹּחַ שֶׁל קְדוּשַׁת הַתְּפִלִּין נִמְשָׁךְ ע"י שְׂקָמִים לְפָנוֹת בּוֹקֵר וְאִז מֵאִירִים הַתְּפִלִּין בְּיוֹתֵר, וְקִימַת חִצּוֹת זֶה בְּחִינַת רַעְמִים, בְּחִינַת קוֹל שׁוֹפֵר, בְּחִינַת רַעַם גְּבוּרוֹתָיו מִי

יתבונן, שאדם מתעורר בגבורה גדולה לשוב בתשובה, בגדורה גדול לצעוק ללבבות על בית המקדש, אז בחצות הוא סוד שלהבת האש שבוטש בתרני- גול בדיוק בחצות הלילה ולכן צועק באמצע הלילה, כשכולם יושנים, למה הוא צועק, אומר הזה"ק את הסוד, כי בו נמשך סוד מלאך גבריאל, בו נמשך ענין חצות, כי לפני חצות היה לילה חשוך, אחר חצות נמתק הלילה בחי' יין משמח, גבורות וקדושה, **שְׁזָה בְּחֵינֵת** (זהר ויקרא כג) **הָאֵי שְׁלֵהוּבָא דְאִשָּׁא דְבִטְיֵישׁ בְּגִדְפוּהֵי דְתִרְנַגּוּלָא וְכִרְיִן קֵאֲרִי וְכוּ' וְזֵה בְּחֵינֵת** (איוב לח) **מִי נִתֵן לְשִׁכּוּי בֵּינָה וְכוּ' נִמְצָא, שְׁקוּל הַתִּרְנַגּוּל, שְׁעַל-יְרֵי זֶה קִמְמִים בְּחֻצוֹת, הוּא בְּחֵינֵת קוּל הַנִּ"ל הַיּוֹצֵא מִגְּבוּרוֹת, בְּחֵינֵת רַעַם גְּבוּרוֹתָיו מִי יִתְבּוֹנֵן, בְּחֵינֵת מִי נִתֵן לְשִׁכּוּי בֵּינָה כִּנִּ"ל כְּשֶׁאֲדָם נִמְצָא בְּגִבוּרוֹת, וְהוּא קוֹרָא לְקוּל הַעֲלִיּוֹן לַעֲשׂוֹת הַמִּתְקָה, נְהִיָה רַעַם דְּקִדּוּשָׁה.**

ע"י קימה בחצות ולפנות בוקר נתתקן המח ונעשה זך וצלול

עַל-יְרֵי זֶה קִמְמִים בְּחֻצוֹת וְעוֹסְקִים בְּתוֹרָה, וְזֵה בְּחֵינֵת כִּד נִפְיָק הָאֵי קְלָא וְאֵעִ- רָא בַעֲבֵי מִטְרָא, שְׁהִים הַמַּחֲיִין, כִּי אִזְ בְּחֻצוֹת אִזִּי הוּא עֵקֶר תְּקוּן הַמַּח, כְּמִוְבָּא, אִם אַתָּה רוצה לתקן את המח, תקום לפנות בוקר לעשות חשבון הנפש, שְׁאִז עֵקֶר הַזְּמַן הַמְּסֻגָּל לַהֲשִׁיג סוּדוֹת הַתּוֹרָה כִּי אֲדָם צָרִיךְ לִיִּישֵׁר לְבוֹ וְלַהֲשִׁיג וּוּדוֹת הַתּוֹרָה, הֵינְנוּ לְקוּטֵי מוֹהַר"ן לְקוּטֵי הַלְכוֹת וּסְפָרֵי הַבַּעַשׁ"ט, וְלַהֲתַעֲ- לוֹת מִזֶּה לַהֲרַגִּישׁ דְּבִיקוֹת בַּה', וְלַעֲסוֹק בַּהֲתַבּוֹדוֹת וּתְפִילוֹת, וְלַעֲלוֹת יוֹתֵר שְׁשׁוּלִימוֹת בְּדַבְרֵי הָאֲרִיז"ל, שְׁזֵה עֵיקֶר הָאֲדָם לְקִנּוּת דַּעַת וְלַהֲשִׁיג סוּדוֹת הַתּוֹ- רָה, לַהֲשִׁיג הַדְּבִיקוֹת בַּה', וְהַנְּקוּדָה שְׁלוֹ אִיךְ לְשׁוּב בַּתְּשׁוּבָה וְלַהֲיִוֵּת בַּשְּׂמֵחָה וְלַעֲבוֹד אֶת ה' כְּרָאוּי.

וְזֵה בְּחֵינֵת קוּל הַשּׁוֹפָר, כִּי שׁוֹפֵר הוּא בְּחֵינֵת הַתְּעוֹרְרוֹת הַשִּׁינָה, בְּחֵינֵת עוֹרוֹ יִשְׁנִים מִתְרַדְּמֵתְכֶם כְּמִוְבָּא, רַבִּינוּ אֹמְרֵי שְׁעֵינִן הַרְעָמִים הוּא קוּל הַשּׁוֹפֵר שְׁמַעִיר מִהַשִּׁינָה שְׁזֵה בְּחֵינֵת קִימַת חֻצוֹת שְׁמַתְעוֹרְרִים מִהַשִּׁינָה עַל-יְרֵי קוּל הַתִּרְנַגּוּל שְׁשָׁרְשׁוּ מִגְּבוּרוֹת גְּבוּרוֹת דְּקִדּוּשָׁה שֶׁל ר"ה שְׁמַמְשִׁיךְ כָּל הַחֲסָדִים וּמִמַּתִּיק כָּל הַדִּינִים בְּחֵינֵת הָאֵי שְׁלֵהוּבָא דְאִשָּׁא, שְׁזֵה בְּחֵינֵת קוּל הַשּׁוֹפֵר הוּא גַם כִּן בְּחֵינֵת הַתְּעוֹרְרוֹת הַשִּׁינָה, שְׁזֵה בְּחֵינֵת רַעַמִּים, בְּחֵינֵת רַעַם גְּבוּ- רוֹתָיו מִי יִתְבּוֹנֵן, בְּחֵינֵת מִי נִתֵן לְשִׁכּוּי בֵּינָה וְכוּ' כִּנִּ"ל, וְאִזִּי נִפְיָק הָאֵי קְלָא אֲעֵרָא בַעֲבֵי מִטְרָא, הֵינְנוּ בְּמַחֲיִין, כִּי אִזְ הַמַּח זָךְ וְצִלּוּל, וְכִן יוֹצֵא מִכָּל הָעֵקֶר מוֹמִיּוֹת וְחוֹזֵר לְזִכּוֹר שְׁבַשְׁבִּילוֹ נְבִרָא הָעוֹלָם, כִּי קָם חֻצוֹת וְלִמַּד בַּתּוֹרָה וְהִנִּיחַ תְּפִילִין כִּךְ זֹכִים לְמַח זָךְ וְצִלּוּל, וְזֵה כְּדָא, נִכּוֹן שְׁצָרִיךְ לִישׁוֹן וְלִנּוּחַ, אִךְ לִפְנוֹת בּוֹקֵר צָרִיךְ לְזִכּוֹת לְמַח זָךְ וְצִלּוּל, שְׁזֵה הַמִּתְנָה הַכִּי גְדוּלָה שִׁישׁ.

טעם גן עדן בלימוד תורה לפנות בוקר

וְאִז עוֹסְקִים בְּתוֹרָה וּבְבִינֵן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, שְׁזֵה בְּחֵינֵת דַּעַת כְּמִוְבָּא בְּמִקּוֹם אַחֵר, כִּי אִז עֵקֶר תְּקוּן הַמַּחֲיִין בְּחֵינֵת עֵבִי מִטְרָא, כִּי עֵבִי מִטְרָא זֶה בְּחֵינֵת הַגֵּן עֲדָן,

כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בִּישׁעִיָּה (קפ"ט ט"ל ה'), "עַל הָעֵבִים אֲצוּהָ מֵהַמְטִיר עָלָיו מָטָר" וּפְרָשׁ רש"י תַּרְכַּתּוֹ מִגֵּן עֵדֶן, עֵינַי שָׁם נִמְצָא, שֶׁעָקַר בְּחִינַת עֵבִי מִטָּרָא הֵם בְּגֵן עֵדֶן, בְּגֵן עֵדֶן נִמְשָׁךְ מ"ח טִיפּוֹת דְּקִדּוּשָׁה בְּכָל יוֹם, הָאֵרֶת הַמַּתִּיקוֹת שֶׁל הַדְּבִיקוֹת בַּהֲשִׁי"ת, כִּי שָׁם עָקַר תְּקוּן הַמּוֹחִין הֵם בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית ב') נִהָר הַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן וְכוּ' וּכְשֶׁעוֹמְדִים בְּחֻצוֹת אֲזִי נִחְשָׁב כְּאִלוֹ יוֹשֵׁב בְּגֵן עֵדֶן, כְּמוֹכָא בְּזֵהָר, שְׂאֵז נְחִית קִדְשָׁא בְּרִידָה הוּא לֹא שֶׁתַּעֲשֶׂע עִם צְדִיקִיָּא בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן וְכוּ', וְמִי שֶׁעוֹמֵד אֲזִי וְעוֹסֵק בְּתוֹרָה מִתְּחַבֵּר עִם אוֹתָן הַנְּשָׁמוֹת שֶׁבְּגֵן עֵדֶן, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם בְּזֵהָר הַקִּדּוּשׁ, (וַיִּקְרָא יג) וְאֲזִי זוֹכֵה לְבְּחִינַת עֵבִי מִטָּרָא בְּחִינַת מוֹחִין שֶׁהֵם מְאִירִין בְּגֵן עֵדֶן דִּיקָא, בְּחִינַת וְעַל הָעֵבִים אֲצוּהָ וְכוּ' הַנֶּאֱמָר עַל אֲדָם הָרֵאשׁוֹן כְּשֶׁנִּתְגַּרְשׁ מִגֵּן עֵדֶן וְכוּ' כִּנ"ל לְכֵן צְרִיךְ לְזַהֵר לְקוּם קֶצֶת לַפְנוֹת בּוֹקֵר, שְׂגוּם כְּסִסְתִּימַת הַמוֹחִין מֵאֵד חֹזֵק, מִמֶּשׁ אִטּוּם, אִין שְׂמַחָה וְחַיּוֹת, כְּשֶׁקָּם בְּחֻצוֹת, זֶה נוֹתֵן לוֹ חֲזָרָה אֶת הַשְּׂמַחָה הַזֶּה, כִּי נִפְתַּח לוֹ הַגֵּן עֵדֶן, וּמוֹחִין שְׂמֵאִירִים בְּגֵן עֵדֶן. אִפִּי' שֶׁהוּא נִתְגַּרֵּשׁ מִגֵּן עֵדֶן, חוֹזֵר לְהִכְנֵס פְּנִימָה.

וְאֵנוּ צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק, גַּם כְּשֶׁלֹּא זוֹכִים תָּמִיד, לַפְחוֹת קֶצֶת, לְהַחֲזִיק בְּכִמְהָ שֶׁכֵּן זוֹכִים, לְהִתְחַזֵּק בְּזֵה כִּמְהָ שְׂאִפְשֹׁר, שֶׁזֶה מִמֶּשׁ קִדּוּשַׁת הַתְּפִלִּין, הַכֹּל נִמְשָׁךְ מִזֶּה. כְּמוֹ שֶׁר' נֵתָן מִלְמַד לָנוּ שֶׁצְרִיךְ לְכַתְּחִילָה לְהִתְכוּנֵן לְתְּפִלִּין, וְאִיךְ שֶׁהִיָּה, אִפִּי' קָם מֵאוּחֹר, יִקַּח אֶת הַתְּפִלִּין וַיִּנְיַחֵם בְּשִׂמְחָה וְחַיּוֹת חֲדוּשָׁה.

נִמְצָא בְּשִׁקְמִים בְּחֻצוֹת עַל-יָדֵי קוֹל הַתְּרַנְגוּל זֶה בְּחִינַת רְעֵמִים, בְּחִינַת פֶּד נִפְיָק הָאִי קָלָא וְאֵעֲרָא בְּעֵבִי מִטָּרָא וְכוּ', וְעַל-יָדֵי זֶה יוֹצֵא אוֹר הַתְּפִלִּין בְּפִקֵּר כְּמוֹכָא, כִּי עָקַר הַתְּפִלִּין הֵם עַל-יָדֵי בְּחִינַת חֻצוֹת, שְׂאֵז הַרְג' ה' כָּל בְּכוֹר בְּאַרְץ מִצְרַיִם וְעַל-יָדֵי זֶה נִתְקַדְּשׁוּ בְּכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל, שְׂזֵה עָקַר בְּחִינַת תְּפִלִּין, בְּחִינַת (שְׂמוֹת יג) קִדְשׁ לִי כָּל בְּכוֹר וְכוּ', כִּי בְּכוֹר הוּא רֵאשִׁית בְּחִינַת דַּעַת, בְּחִינַת רֵאשִׁית דַּעַת, וְעַל-יָדֵי שֶׁהִכָּה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם הַכְּנִיעַ הַדַּעַת דְּסִטְרָא אַחְרָא בְּבְחִינַת גַּעַר חֵית קִנְיָה, הַמַּח שֶׁל הָאָדָם, צְדִיק זֶה טוֹב אוֹ יוֹתֵר טוֹב, הוּא לֹא הַכִּי גְדוֹל, לְמָה הוּא לְמָה רַבִּינוּ, הָאֵם יֵשׁ מְדוּת סְפִירוֹת, אִם מוֹתֵר לְחַיּוֹת עִם בַּעַשׁ"ט, כֹּל מִינֵי שְׂטוֹת וְהַבֵּל, וְצְרִיךְ לְעוֹרֵר עֲצֵמוֹ לְצֵאת מִמִּצְרַיִם, לְהֵאֱמִין בְּהַכֹּל וּלְחַכּוֹת, וְלִהְיוֹת עַל עֲצֵמוֹ רַעֲמִים דְּקִדּוּשָׁה, שֶׁזֶהוּ הַתְּפִלִּין, לְהַעֲבִיר מִמֶּנּוּ יֵרָאוֹת וּפְחָדִים חִיצוֹנִיּוֹת, וּבְבַחֲוֵי רַעֲמִים לְעוֹרֵר אֶת הַמוֹחִין.

דַּעַת דְּקִדּוּשָׁה הוּא בְּכוֹר יִשְׂרָאֵל וּמְכַנִּיעַ בְּלְבוּלֵי בְּכוֹר דְּס"א

'חֵית קִנְיָה' זֶה בְּחִינַת עֲשׂוֹ חֲזִיר הַיַּעַר, כְּמוֹ שְׂאֵמְרוּ רַז"ל (בְּרֵאשִׁית רַבָּא פָּרָק סה), שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּכוֹר דְּסִטְרָא אַחְרָא, כִּי שָׂרוּ שָׁל עֲשׂוֹ הִיָּה שָׂרוּ שָׁל מִצְרַיִם, מוֹכָא, וְעַל-כֵּן הִשְׁתַּדַּל יַעֲקֹב לִיקַח הַבְּכוֹרָה מֵעֲשׂוֹ פְּדִי לְהַכְנִיעַ הַדַּעַת דְּסִטְרָא רֵא אַחְרָא שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּכוֹר, בְּחִינַת רֵאשִׁית דַּעַת כִּנ"ל וְעַל-יָדֵי שֶׁהִכָּה ה' כָּל בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם וְהַכְנִיעַ הַדַּעַת דְּסִטְרָא אַחְרָא, וְאֲזִי נִתְגַּבֵּר הַדַּעַת דְּקִדְשָׁה בְּחִינַת בְּכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל, בְּחִינַת (שְׂמוֹת ד') בְּנֵי בְּכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל הֵינּוּ שְׂחוֹזֵר לְדַעַת שְׂבִשְׂבִילוֹ

נברא העולם, כי הוא בכור של הקב"ה.

וְאִזִּי נִתְקַיֵּם, "גער חית קנה" כַּנ"ל, תבטל את השטות, תבטל מה שמפריע את השמחה וההתעוררות שבשבילך נברא העולם וְאִזִּי יֵצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִחֲמִץ לְמִצֵּה בְּחִינַת קנה חית תשבר כַּנ"ל, תעשה ה' מח' היינו מצה ולא חמץ, וְזֶה בְּחִינַת וְלֹא יֵרָאֶה לְךָ חֲמִץ וְכוּ' הַנֶּאֱמַר בְּפִרְשַׁת קֹדֶשׁ לִי כָּל בְּכוֹר שֶׁהִיא פִּרְשָׁה רִאשׁוֹנָה שְׁבַת־פֶּלִין, זֶה בְּחִינַת גַּעַר חֵית קִנְהַ כַּנ"ל, שְׂזָה בְּעֲצָמוֹ בְּחִינַת הַרְיָגַת בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם, שֶׁהֵם בְּחִינַת בְּכוֹר דְּסִטְרָא אַחֲרָא, בְּחִינַת עֲשׂוֹ וְכוּ' וְאִזִּי נִתְקַדְּשׁוּ בְּכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל, בְּחִינַת דַּעַת דְּקֹדֶשׁהּ, זֶהוּ כַח קְדוּשַׁת בְּכוֹר דְּקְדוּשָׁה שֶׁהוֹרֵג אֶת בְּכוֹר מִצְרַיִם דַּס"א, וְנִתְקַדְּשׁוּ בְּכוֹר יִשְׂרָאֵל, הוּא הַמְצִיאוֹת שֶׁה' רוֹצֵה אֶת הַבְּרִיאָה, רוֹצֵה אֶת עַם יִשְׂרָאֵל, שֶׁזֶהוּ פ' קֹדֶשׁ, שִׁפְעַת הַחֲכָמָה דְּקְדוּשָׁה, שְׂזָה בְּחִינַת קֹדֶשׁ לִי כָּל בְּכוֹר, בְּחִינַת תְּפִלִּין כַּנ"ל, וְכֹל זֶה הִיָּה בְּחִצּוֹת הַלֵּילָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שם יא), "בְּחִצּוֹת הַלֵּילָה אֲנִי יוֹצֵא בְּתוֹךְ מִצְרַיִם וּמֵת כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְכוּ'" כִּי עִקַּר בְּחִינַת תְּפִלִּין נַעֲשִׂין עַל-יְדֵי בְּחִינַת חִצּוֹת וְכוּ' כַּנ"ל: